

KOMMUNEPLAN

Samfunnsdel

2020-2032

Smøla kommune

Vedtatt av kommunestyret 10.12.20. sak 78/20

www.smola.kommune.no

Innhold

Innledning.....	3
1. Utvikling og utfordringer	3
1.1. Globale trender	3
1.2. Regionale utfordringer og muligheter.....	4
1.3. Utviklingstrekk Smøla.....	4
2. Mål og strategier	8
2.1. Ta vare på Smøla - Miljømessig bærekraft.....	8
2.2. Gode hverdagsliv - Sosial bærekraft.....	9
2.3. Blå og grønn vekst - Økonomisk bærekraft.....	11
3. Samarbeid for å nå målene	12
3.1 Samarbeid internt i kommuneorganisasjonen.....	12
3.2 Samarbeid med andre kommuner, regionale og statlige organ	13
3.3 Samarbeid med sivilsamfunnet.....	13
4. Arealstrategi	13

Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel er det øverste styringsdokumentet i kommunen og skal gi retning for utviklingen av Smølasamfunnet. Den definerer hvilke satsningsområder kommunestyret har valgt å prioritere i valgperioden og gir langsiktig retning på utviklingsarbeidet. Kommuneplanens samfunnsdel må sees i sammenheng med kommuneplanenes arealdel. Denne vedtas i egen sak.

Prosessen i arbeidet med samfunnsdelen har vært i hht beskrivelse av planprosessen i vedtatt planprogram. Det er lagt stor vekt på medvirkning i prosessen med flere innspillmøter i både politiske råd og utvalg, møter med næringsliv og kulturliv, enhetsledermøte, møte med tillitsvalgte og spørreskjema åpent for alle innbyggere. Barn og unges medvirkning er ivaretatt via ungdomsråd og barnerepresentant.

Smøla – øy i et hav av muligheter skal fortsatt være Smøla kommune sin visjon. Vi skal ha et positivt fremtidsbilde tross utfordringer, se mulighetene heller enn begrensningene, ha tro på egne evner og hardt arbeid, framsnakke de som lykkes, søke løsninger der de finnes, og samarbeide godt både internt og eksternt.

Satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel skal ikke vise alle ansvarsområder kommunen til enhver tid skal ivareta, men hva som skal ha særlig prioritet i årene fremover.

Mål og strategier i samfunnsdelen skal utdypes i andre kommunale planer og konkretiseres gjennom arbeidet med årlig økonomi- og handlingsplan. Kommunens plansystem er nærmere beskrevet i vedtatt planstrategi 2020-2023.

Kommuneplanen bygger på FNs 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. Bærekraftig utvikling er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for kommende generasjoner. Gjennom «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023» har regjeringen bestemt at alle kommuner i Norge må ta stilling til bærekraftsmålene i sin planlegging.

For å prioritere hvilke satsningsområder kommunen skal vektlegge fremover er det viktig å ha et bilde av de utviklingstrekk, muligheter og utfordringer kommunen preges av i dag og årene fremover. Dette er beskrevet mer omfattende i kommunens planstrategi, men hovedtrekk er gjengitt i denne planen.

1. Utvikling og utfordringer

Dette kapitlet er et sammendrag av utvikling og utfordringer nærmere beskrevet i vedtatt Planstrategi 2020-2023. For mer utdyping og kildehenvisninger vises derfor til planstrategien.

1.1. Globale trender

De globale megatrendene som påvirker oss mest nå er:

- klimaendringer
- teknologiutvikling og digitalisering
- Sentralisering/urbanisering
- Aldrende befolkning
- endringer i verdens økonomisk tyngdekraft

(kilde: høringsutkast Fylkesplan og Smøla kommunes planstrategi)

1.2. Regionale utfordringer og muligheter

Møre og Romsdal fylke er etter regionreformen det tredje minste fylket. Folketallsveksten flater ut i fylket, antall barn og unge blir færre, mens eldregruppen øker. Innenlands flytting til Oslo og Trøndelag er stor. Møre og Romsdal fylke har utfordringer knyttet til samarbeid, dette utfordrer identitet, utvikling og vekst. (kilde: Fylkesplan)

Plansamarbeidet på Nordmøre har i fellesskap skissert sentrale utviklingstrekk og utfordringer for Nordmøre:

Demografi: I perioden 2009 – 2019 har det vært en befolkningsvekst på 7,6 % i Møre og Romsdal. På Nordmøre har kommunene i ytre strøk mest folketallsvekst, den siste tiden har veksten vært svakere og det er kun Smøla av kommunene på Nordmøre som har hatt vekst i innbyggertallet ila 2019.

Næring og sysselsetting: Næringsstrukturen i kommunen på Nordmøre er noe ulik. De fleste kommunene har i perioden 2014 – 2018 hatt vekst i sysselsettingen. Regionen har også noe ulik arbeidsplassdekning, kommunene Surnadal, Sunndal og Smøla har høy arbeidsplassdekning, altså flere arbeidsplasser enn sysselsatte bosatt i kommunen. Den demografiske utviklingen vil gjøre det utfordrende å skaffe nok kvalifisert arbeidskraft framover.

Kompetanse og utdanning: Utdanningsnivået i Møre og Romsdal har økt de siste årene, men det er stor variasjon mellom kommunene. I kommunene på Nordmøre har mellom 19,2 og 26,9 prosent av befolkningen høyere utdanning. Dette er lavere enn både fylkessnittet og landsnittet. En stor utfordring framover blir å tiltrekke seg mennesker med kompetanse regionene har behov for.

Attraktivitet og bolyst: Å stoppe den negative folketallsutviklingen og realisere SSBs vekstprognoser blir en utfordring for Nordmøresregionen. Muligheter for arbeid, bolig og gode, attraktive oppvekstmiljø er viktig for valg av bosted og påvirker befolkningssammensetningen i kommunen.

Folkehelse: En oversikt over folkehelsen for Møre og Romsdal viser at de viktigste folkehelseutfordringene i fylket er hverdagsaktivitet, psykiske plager og sosial ulikhet. Å bedre folkehelsen krever innsats fra hele samfunnet.

Et samlet Nordmøre: Kommunene på Nordmøre må knyttes tettere sammen. Forpliktende samarbeid og felles satsing på bl.a. samferdsel og infrastruktur vil øke effektiviteten, gi større mobilitet i arbeidsmarkedet og vekst for næringslivet.

1.3. Utviklingstrekk Smøla

Utviklingstrekk for Smøla beskrives i planstrategien under områdene befolkningsutvikling, næringsutvikling, infrastruktur og kommunikasjon, kommuneøkonomi – offentlig tjenesteyting, klima, miljø og natur, kommune og regionstruktur, folkehelse, samfunnsikkerhet og beredskap og omdømmebygging.

Befolkningsutvikling: Smøla har pr. 1.1.2020 2150 innbyggere. Folketallet er stabilt, det siste tiåret har folketallet økt med 15 personer, fra 2019 – 2020 med 16. personer. Veksten skyldes i hovedsak tilflytting eller innvandring. Smøla har færre unge under 20 år og flere personer 67 år og eldre enn i Møre og Romsdal samlet.

Smøla har færre personer med høyere utdanning enn landsgjennomsnittet, men flere med videregående skole/fagskole. Medianinntekten på Smøla er under fylket og landet.

I Smøla var det i alt 1 156 sysselsette som hadde arbeidsstedet sitt i 2018. Endringa i perioden 2008 til 2018 var på 21,3 prosent. Det er den 2. sterkeste utviklinga av de 35 kommunene i fylket. Av de sysselsatte i kommunen arbeider henholdsvis 332 i jordbruk, skogbruk og fiske, 199 i sekundærnæringer, 274 i servicenæringer, 35 i offentlig administrasjon, forsvar og sosialforsikring, 59 i undervisning, 225 i helse- og sosialtjenester og 17 i personlig tjenesteyting.

Arbeidsplassdekningen på Smøla var i 2018 105 %. Antall registrerte helt arbeidsledige (prosent) på Smøla pr. juli 2020 er 1,9 %.

Næringsutvikling: Smøla har et variert næringsliv. Primærnæringene er svært viktige og flere arbeidsplasser i andre næringer kommer også av stor aktivitet i primærnæringene.

Smøla har stor vekst i havbruket. Smøla kommune har gjennom mange år lagt til rette for havbruk og har med det fått mange gode arbeidsplasser til kommunen. Rekruttering til næringen fikk et oppsving ved nedskalering av oljeaktiviteten på norsk sokkel i 2015. Pr 2020 har Smøla 16 lokaliteter som kan benyttes til havbruksvirksomhet, og kommunen er med det en betydelig vertskommune for havbruksnæringen.

Antall fiskefartøy og sysselsatte innen fiskeri har hatt en nedgang over flere år. Nå investeres det igjen i større og mindre fartøy på Smøla.

I 2020 gjennomføres utbygging av sjønært næringsareal på Vikan på Smøla. Her ligger det til rette for framtidig satsing og ny verdiskaping i tida framover.

Smøla er størst i fylket på grønnsakproduksjon. Det er bare et fåtall melkebønder igjen på Smøla i 2020, mens produksjonen av storfekjøtt og fårekjøtt har økt. Landbruket på Smøla er i et generasjonsskifte og det vil være avgjørende å ha forhold som tilsier at nye generasjoner viderefører og utvikler næringen.

Økt sysselsetting og vekst i primærnæring har vært positiv for bygg- og anleggsvirksomhet. Leveranser til marin næring har gitt vekst for mekanisk industri. Sysselsetting innenfor varehandelen er noe redusert, mens det er stabilt for overnattingsbedrifter.

Statkraft etablerte til sammen 68 vindmøller i 2002 og 2005 med 356 GWh i Smøla Vindpark. Fram til 2017 var Smøla Europas største vindkraftanlegg på land. Smøla ønsker en videreføring av satsingen. Dette er bekreftet i forbindelse med nasjonal plan for vindkraftutbygging. Fornybar energi er et viktig satsingsområde framover.

Reiselivsnæringen har dreid noe fra å være rene overnattingssteder til å tilby gode opplevelser i tillegg. Smøla kommune og reiselivsaktørene har jobbet aktivt for å legge til rette for opplevelsesbasert reiseliv.

Smøla har en unik beliggenhet og gode muligheter for at reiseliv og opplevelser kan sees i sammenheng. Smøla har fortrinn som må utnyttes i samfunns- og næringsplanleggingen – det være seg mulighetene for naturopplevelser, næringsmuligheter knyttet til havet, kulturelle og historiske fortrinn som funn av vikingskip og status som regionalt Kystpilegrimssted.

Infrastruktur og kommunikasjon: Infrastruktur og kommunikasjon omfatter veinett, ferge og hurtigbåt, buss, telefon og datatrafikk og vannforsyning jfr. planstrategi.

Fylkesveiene på Smøla bærer preg av dårlig vedlikehold. I tillegg kommer innsnevring på broer og skjæringer som kan skape trafikkfarlige situasjoner. Det er behov for videre tiltak innen trafiksikkerhet.

Smøla er avhengig av gode forbindelser med fastlandet. Smøla fikk i juni to-fergeløsning over Edøyfjorden med økt frekvens på avganger. Statistikk for antall reisende viser at det er en økning i bruk av ferge.

Det er til tider problemer med kanselleringer av hurtigbåtanløp på Edøya som gjør hurtigbåttilbudet uforutsigbart i perioder.

For innbyggere og næringsliv er det viktig at kommunikasjon med ferge og hurtigbåt ikke svekkes, men at en ser på muligheter for at dette styrkes. Tilbudet gir både muligheter og begrensninger i rammevilkårene for innbyggere, pendlere og næringsliv. For at Smøla skal ha videre utvikling er det avgjørende at nye næringsaktører etablerer seg her samt at allerede etablert næringsliv fortsetter. Dagens omfang av pendling er ikke stor, men vi ser for oss at dette vil være noe økende, og da er Smøla avhengig av samferdselsløsninger som legger til rette for dette. Ferge og hurtigbåt er kritiske faktorer i denne sammenheng. Det er viktig å ha et godt samferdselstilbud med akseptabel frekvens og pris som har en langsiktighet og forutsigbarhet i seg.

Samferdselsløsningene i dag er i all hovedsak orientert mot/fra regionsenteret Kristiansund. Dette er viktig fokus å ha i fortsettelsen også for å legge til rette for regionbygging. Samtidig må en se på samferdselsløsninger nordover for å få bedre tilgjengelighet og kommunikasjon med kommunene nord for Smøla.

Busstilbudet på Smøla er i endring og det foreligger konkrete planer om vesentlig reduksjon i tilbudet. Dette vil ha uheldige konsekvenser for innbyggere som er avhengig av dette kollektivtilbudet. Personer uten førerkort, barn/unge, eldre/syke som helt eller i perioder ikke kan benytte egen bil vil ha redusert mobilitet til jobb, butikk, offentlige kontor, sosialt liv, fritidsaktiviteter, kulturtilbud, tilgjengelighet til hurtigbåt osv.

Smølas flate og kupert terreng, gjør at det fortsatt er steder på øya som ikke har mobildekning og noe gjenstår før Smøla har 100% dekning av høyhastighetsbredbånd.

Pr. i dag har Smøla sin vannforsyning fra Gjeldbergsvatnet med Storvatnet som reservekilde. Situasjonen i dag er sårbar og det er utfordringer knyttet til kapasitet i drikkevannsforsyning samt forsyning til næringsliv.

Kommuneøkonomi – offentlig tjenesteyting: Smøla har et godt kommunalt tjenestetilbud og et variert og godt kultur- og fritidstilbud. Enhetene har et noe høyt driftsnivå som ikke er bærekraftig på sikt. Dette vil ha fokus i planperioden. Smøla kommune har gjort store investeringer, bl.a. Smøla barne- og ungdomsskole, og har fattet vedtak om nye store investeringer som brannstasjon og omsorgsboliger.

Smølas tilrettelegging for havbruk har siden 2015 gitt kommunen inntekter fra Havbruksfondet. Havbruksfondet fordeler inntektene fra laksekonsesjoner. Inntektene gir kommunene utviklingsmuligheter, men dette er ikke forutsigbare inntekter.

Midler fra Havbruksfondet er ikke tenkt brukt til ordinære driftsoppgaver, men til infrastrukturtiltak, næringsutvikling, investeringstiltak, vedlikeholdstiltak, engangstiltak drift og som buffer avsatt av likviditetsgrunner.

Klima, miljø og natur: Kulturlandskapet på Smøla er skapt gjennom lang og kontinuerlig bruk i vår aktivitet for å produsere mat. Både kulturlandskapet med de ulike naturtypene og biologisk mangfold bør hensyntas i kommunal planlegging. Fysiske arealendringer kan påvirke det biologiske mangfoldet og er den største påvirkningsfaktoren for truede arter. På Smøla er det flere arter av særlig stor

forvaltningsinteresse.

Smøla har ca 261 km² landareal, og ca 1/3 av dette er vernet. Landskapet på Smøla er dominert av mye strandflate og skjærgård, men ca. 38 % av arealet er myr.

Stortinget har vedtatt endringer i jordlova som innebærer at hjemmelsgrunnlaget for å kunne gi regler om nydyrking gjennom forskrift utvides fra å «unngå skade på natur- og kulturlandskap» til også å omfatte hensynet til klima. Endringene åpner for at departementet kan gi nærmere regler om nydyrking begrunnet ut ifra behovet for redusert utslipp av klimagasser.

Begrensning i muligheten for nydyrking av jord vil ha store konsekvenser for landbruket på Smøla. Forskrift om nydyrking konkretiserer bestemmelsene og åpner for at kommunen i særlige tilfeller kan gi dispensasjon til nydyrking av myr.

Kommune- og regionstruktur:

Smøla er en liten kommune og er pr 3. kvartal 2019 den kommunen i Møre og Romsdal med færrest innbyggere. Smøla har gjort vedtak om å fortsette som egen kommune.

Som liten kommune er det viktig å være en del av et godt samarbeid i en større region. Pr i dag har Smøla mange ulike interkommunale samarbeid - de aller fleste i samarbeid med kommunene på Nordmøre.

Smøla kommunestyre har vedtatt at det skal påstartes et arbeid vedørende prosess utredning av regiontilhørighet. Tilsvarende vedtak er også gjort i Aure og Kristiansund kommuner.

Folkehelse: Det er utarbeidet folkehelseoversikt for Smøla 2019. Ut fra kartlegginger og vurderinger som er gjort trekkes særskilt fram 4 folkehelseutfordringer:

- *Befolkningens sammensetningen endrer seg på Smøla.*
Antall eldre vil øke, flere vil bli rammet av demens og flere vil få kroniske sykdommer. Antall flyktninger vil øke.
- *Levekåra utfordrer folkehelsen og samfunnet.*
Det er utfordringer knyttet til psykisk og fysisk helse både hos barn, unge og voksne. Andelen barnevernstiltak på Smøla er høy. Det er flere familier under fattigdomsgrensen på Smøla og flere lavinntektsfamilier
- *Større fokus på helsefremmende levevaner.*
Smøla har utfordringer relatert til levevaner. Levevanene påvirkes av det sosiale miljøet og henger sammen med levekår, sosioøkonomisk status og forventninger i samfunnet.
- *Tidlig innsats for bedre psykisk helse og livskvalitet.*
Det er høy forekomst av angst og depresjoner blant unge voksne på Smøla. Flere barn og unge sliter med daglige psykiske helseplager. Utviklingen viser at vi har en større gruppe unge uføre i kommunen, det er også flere voksne med psykiske lidelser.

Samfunnssikkerhet og beredskap: Arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er viktig slik at innbyggerne får hjelp når trengs og at det finnes planer dersom noe skulle skje. Selv om vi lever i et trygt og stabilt samfunn, er risiko- og trusselbildet i Norge sammensatt og i endring. Klimaendringer, ekstremvær, pandemi, sikkerhetspolitisk situasjon, terror og teknologi er eksempler på det. Vi blir stadig mer sårbare fordi vi er så avhengige av kritiske samfunnsfunksjoner – som strøm, mobilnett, internett, transport, vann og avløp.

Omdømmebygging: Smøla kommune har de 15-20 åra hatt et nært og godt samarbeid mellom kommunen, næringslivet og frivilligheten for å sammen skape et positivt lokalsamfunn i vekst. Evne til samhandling, positivitet, og å se mulighetsrom har bidratt til at Smølasamfunnet har opplevd vekst i næringsliv og bremset en negativ befolkningsutvikling. Smøla har i flere sammenhenger blitt satt positivt på kartet. Å skape positive lokalsamfunn med et sterkt samhold mellom ulike aktører er viktig for å skape god omdømmebygging.

2. Mål og strategier

Mål og strategier er systematisert med grunnlag i de tre bærekraftdimensjonene i FN sine bærekraftsmål: miljødimensjon, sosial og kulturell dimensjon og økonomisk dimensjon. Samarbeid for å nå målene beskrives i et eget kapittel.

Setninger i fet skrift som starter med «Smøla vil....» er målsettinger innen området og strekpunkt under «Derfor skal vi....» er strategier for å oppnå de fastsatte målene.

I hht plan- og bygningsloven skal kommuneplanens samfunnsdel ha en handlingsdel. Handlingsdelen kan være en helhetlig handlingsdel i tilknytning til kommuneplanen. Økonomiplanen kan inngå i handlingsdelen. I vedtatt planstrategi er det fastsatt at økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a skal utgjøre handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel.

Smøla kommune ønsker at mål og strategier i samfunnsdelen skal utdypes i andre kommunale planer og konkretiseres gjennom arbeidet med årlig økonomi- og handlingsplan. Slik fremkommer hvordan kommunen ønsker å oppnå fastsatte mål og strategier, og det blir en sammenheng i det kommunale plansystemet.

2.1. Ta vare på Smøla - Miljømessig bærekraft

Ta vare på Smøla handler om å bruke og ta vare på naturverdiene, både landområder og sjøområder på en framtidsrettet og bærekraftig måte. Temaet handler også om kommunale klimamål, og viktigheten av at klimaperspektivet er gjennomgående i kommunal planlegging.

Smøla har store verneområder: både landskapsvern og naturreservat. Landområdene på Smøla er i hovedsak myr. Forskrift om nydyrking har som formål å sikre at nydyrking skjer på en måte som tar hensyn til natur- og kulturlandskapet, herunder hensynet til biologisk mangfold, kulturminner og landskapsbildet, samtidig som det skal legges vekt på å sikre driftsmessige gode løsninger.

FNs bærekraftsmål har rent vann og gode sanitærforhold, stoppe klimaendringene, liv under vann og liv på land som mål for miljømessig bærekraft.

Smøla vil ta vare på naturressurser og kulturlandskap ved å kombinere bruk og vern.

Derfor skal vi:

- Fortsatt kombinere næringsaktivitet og vern i vedtatte verneområder.
- Arbeide for at ytterligere vern på land og i sjø som gir vesentlige hindringer for Smølas samfunnsutvikling begrenses.
- Ivareta forskrift om nydyrking sitt formål og bestemmelsene i denne, men samtidig ivareta spesielt landbrukets behov for dyrkbart areal.
- Hindre gjengroing ved å fremme beiting og et levende landbruk.
- Ha oppdaterte forvaltningsplaner for hjort, gås mm.

Smøla vil fortsatt være vertskommune for produksjon og bruk av alternativ energi.

Derfor skal vi:

- Videreutvikle Smøla som vindkraftkommune.
- Være åpen for nye bærekraftige energiprojekt. F.eks. legge til rette for hydrogenproduksjon for transport på sjø og vei.

Smøla vil ha mindre utslipp og forsøpling fra innbyggere og næringsliv.

Derfor skal vi:

- Fremme barn og unges respekt for, og deltagelse i arbeidet med å ivareta lokal og global natur og miljø.
- Redusere marint avfall og forsøpling på land gjennom holdningsarbeid samt tiltak rettet mot næringsliv og innbyggere.
- Være pådriver for strandrydding.
- Fremme bedre avløpsordninger for privatboliger.
- Oppfordre bedrifter til å arbeide for mindre utslipp og næringsrelatert avfall.

Smøla vil ta vare på miljøet og bidra til redusert klimagassutslipp.

Derfor skal vi:

- Ha energi- og klima som et gjennomgående perspektiv i kommunal planlegging.
- Vektlegge klima i innkjøp og investeringer.
- Jobbe for framtidige effektive og miljøvennlig transportsystemer for vare- og produkttransport på sjø og på land. Arbeide for at mer transport flyttes fra vei til sjø.
- Stimulere til sykkel og gange som alternativ til privatbil på de korte reisene.
- Legge til rette for elektrisk lading av kjøretøy og fartøy.
- Bruke el-biler i kommunale tjenester der dette er mulig.

2.2. Gode hverdagsliv - Sosial bærekraft

Et godt liv skapes sammen med familie og venner, i barnehage og skole, på arbeid og i aktive lokalmiljø. Smøla kommune vil være med å skape gode rammer rundt innbyggernes liv. Vi vil legge til rette for aktive lokalmiljø der innbyggerne tar en aktiv rolle i utvikling av kommunen og klarer seg best mulig gjennom hele livet.

Folkehelseperspektivet og universell utforming skal være gjennomgående i kommunal planlegging.

Gode hverdagsliv betyr å gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og etterhvert voksenlivet. Gode hverdagsliv for barn og voksne er for de fleste god helse, deltagelse i barnehage/skole, deltagelse i arbeidsliv og fritidsaktiviteter, overskudd til kulturopplevelser og frivillig arbeid. Gode hverdagsliv er også aktive pensjonister, og eldre som får «leve hele livet».

FNs bærekraftsmål har utrydde fattigdom og sult som mål, god helse og god utdanning, likestilling mellom kjønnene, ren energi for alle, mindre ulikhet, bærekraftige byer og bosetninger og fred og rettferdighet.

Smøla vil gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen

Derfor skal vi:

- Fortsatt ha et desentralisert barnehagetilbud.
- Sikre barn og unge i skole og i barnehage kunnskap, kompetanse og verktøy for livsmestring i framtiden. Særskilt fokus på sosial læring og utvikling, kritisk tenking, livsmestring og psykisk helse.
- Ha en kulturskole som gir opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. Kulturskolen skal være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringa og kulturlivet.
- Fremme barn og unges deltagelse i samfunnslivet – fokus på engasjement og ressurser, menneskeverd, identitet og kulturelt mangfold.
- Sikre tidlig og tverrfaglig innsats for barn og unge med spesielle utfordringer og behov.

Smøla vil ha aktive innbyggere som klarer seg best mulig gjennom livet

Derfor skal vi:

- Tilrettelegge for at alle kan delta i arbeids- og samfunnslivet, kultur og idrett.
- Bidra til at aktiviteter og markeringer knyttet til livssyn kan gjennomføres i kommunen.
- Legge til rette for omgivelser og aktiviteter som fremmer helse og forebygger sykdom.
- Fremme frivillighet og samarbeid mellom ulike aktører.
- Reduserer sosial ulikhet og forskjeller i levekår.
- Arbeide aktivt med rusforebygging, og for å sikre god psykisk helse for kommunens innbyggere.
- Bidra til at eldre kan mestre livet lenger og ha en trygg og aktiv alderdom – *Leve hele livet*.
- Bidra til at eldre og innbyggere med sykdom og/eller funksjonsnedsettelse kan bo hjemme lengst mulig.
- Fullføre omsorgsboligprosjektet med boliger for funksjonshemmede og eldre på Hopen og Straumen.
- Ha bærekraftige velferdstjenester og god ressursstyring i omsorgstjenestene.
- Benytte helseteknologi og ta del i utviklingsprosjekter.

Smøla vil ha levende bygder som gir bolyst og et godt nærmiljø

Derfor skal vi:

- Videreutvikle Hopen sentrumsområde.
- Legge til rette for spredte bygdesenter - Råket/Dyrnes, Straumen, Veiholmen. For å ha bygdesenter er f.eks. regulerte boligområder, dagligvarehandel, nærmiljøanlegg, nærhet til barnehage viktig.
- Videreutvikle Veiholmen både som attraktivt bosted og særegent turistmål.
- Sikre trygge nærmiljø med gode møteplasser og treffsteder ute og inne.
- Legge til rette for nye anlegg innen kultur og idrett.
- Arbeide for trafiksikkerhet for gående, syklende og kjørende.

Smøla skal være en trygg og sikker kommune.

Derfor skal vi:

- Fortsatt ha fokus på forebyggende og holdningsskapende arbeid.
- Fortsatt ha tilstedeværende politi.
- Videreutvikle interkommunalt brann- og redningssamarbeid.
- Sikre god helseberedskap.

- Ha oppdatert ROS-analyse og planverk innen beredskap. Sikre at slike planer er kjent for alle involverte.
- Smøla vil sikre innbyggere og næringsliv sikker vannforsyning. Ha flere drikkevannskilder, sikre kvantitet og vannkvalitet.

2.3. Blå og grønn vekst - Økonomisk bærekraft

Blå og grønn vekst er utgangspunktet for at Smøla skal være en attraktiv, framtidsrettet og levedyktig kommune for innbyggere og næringsliv. Blå og grønn vekst handler om ressurser knyttet til havet og landarealet, men også om kunnskap, innovasjon, teknologi, service og opplevelser. Kommunikasjon og infrastruktur er en svært viktig forutsetning for vekst i en øykommune. Gode samferdselsløsninger er et virkemiddel for mange andre mål, men har så stor betydning i seg selv, slik at det bør prioriteres som et eget mål.

Kommunen må utnytte de muligheter som nye teknologiske løsninger gir. Digitalisering gir et potensiale innen mange områder.

FNs bærekraftsmål har anstendig arbeid og økonomisk vekst, innovasjon og infrastruktur, mindre ulike og bærekraftig produksjon og forbruk som mål for økonomisk bærekraft.

Smøla vil ha et mangfoldig næringsliv med god tilgang på arbeidsplasser

Derfor skal vi:

- Gjøre det attraktivt å etablere, drive og utvikle ulike typer næringsliv i kommunen.
- Legge til rette for utvikling av nye næringer, konsepter og satsninger. Tett kontakt med virkemiddelapparat, lokalt, regionalt og nasjonalt.
- Benytte fortrinnet natur, hav, klima og vær og vind gir i nærings- og kulturarbeid.
- Fortsatt være en betydelig vertskommune for havbruksnæringen.
- Videreutvikle Vikan havneområde.
- Videreutvikle Edøya. Trafikalt knutepunkt, kulturhistorie og næring.
- Påvirke regionalt og sentralt for bedre økonomiske vilkår for næringslivet.

Smøla vil ha gode samferdselsløsninger

Derfor skal vi:

- Arbeide for bedre fylkesveier på Smøla og i regionen.
- Arbeide langsiktig for fergefri ytre kystvei, talgsjøtunell og tunell mellom Smøla og Aure.
- Arbeide for stadig bedre fergeløsninger inntil fastlandsforbindelse er realisert, spesielt Edøya – Sandvika, men også øvrige samband på Nordmøre: åpningstid, kapasitet, billettpris etc.
- Arbeide for videreutvikle gode samferdselsløsninger mellom Møre og Romsdal og Trøndelag: kystekspressen Kristiansund- Trondheim, nytt fergesamband Aure Hitra og kryssing Halsafjorden.
- Påvirke regionalt og sentralt for bedre finansiering av fergedrift, vedlikehold fylkesvei.
- Arbeide for nye kollektivløsninger innad i kommunen. Jobbe for framtidsrettet alternativt busstilbud som dekker innbyggernes og tilreisendes behov.

Smøla vil ha stabil og sikker leveranse av strøm, høyhastighetsbredbånd og mobilnettløsninger

Derfor skal vi:

- Sikre tilstrekkelig tilgang på elektrisk kraft.

- Jobbe med framtidige løsninger for miljøvennlig og utslippsfri energiforsyning.
- Fortsatt prioritere ressurser til bredbåndsutbygging.
- Arbeide for bedre mobilnettløsninger for hele Smøla.

Smøla vil være en attraktiv bo- og tilflyttingskommune

Derfor skal vi:

- Ha tilgang til tomter og boliger i attraktive bomiljø.
- Arbeide aktivt for å minske fraflytting, tilrettelegge for generell økt tilflytting gjennom, framsnakking, omdømmearbeid, tilflytterprosjekt og annet.
- Smøla vil bli en del av en større bo- og arbeidsmarkedsregion.
- Ha attraktive og varierte arbeidsplasser, også en større andel kompetansearbeidsplasser.
- Tiltrekke oss nok og riktig kompetanse – både til det offentlige og private. Tilrettelegge for utdanning og videreutdanning.
- Ha særskilt fokus på ungdom: tilby helgestillinger og sommerjobb, læreplasser og jobb etter endt utdanning.
- Være aktive i rekrutteringsarbeid og bevare arbeidsplasser og ansatte på Smøla. Legge til rette for fjernarbeidsplasser.
- Ha gode fritidstilbud og arenaer for kultur og idrett. Bygge svømmehall på Smøla.
- Legge til rette for offensiv kultursatsing og fortsatt være kjent som kulturkommunen Smøla med Fru Guri som et kulturelt fyrtårn.
- Fortsatt ta imot flyktninger.

3. Samarbeid for å nå målene

Utfordringene vi står overfor er komplekse og sammensatte. For å håndtere dem må vi samarbeide både internt i organisasjonen og med aktører i samfunnet. Bærekraftsmål nr. 17 – samarbeid for å nå målene – er avgjørende for hvordan vi lykkes.

Smøla vil være en samskapingkommune, bygge samarbeidskultur mellom kommune, innbyggere og næringsliv. Samskaping innebærer at en utvikler og gjennomfører løsninger i samarbeid med innbyggere, frivillige organisasjoner og andre eksterne aktører. Grunntanken er at alle har noe å bidra med. Særskilt er barn og unges medvirkning viktig, og kommunen ønsker å bygge videre på det gode samarbeidet med ungdomsråd og barnerepresentant.

3.1 Samarbeid internt i kommuneorganisasjonen

a) Politisk organisering

Smøla kommunes politiske organisering skal legge til rette for gode demokratiske prosesser, politisk engasjement og effektiv politisk saksbehandling.

Kommunestyret skal før utgangen av valgperioden evaluere politisk organisering for neste valgperiode.

Et godt samarbeid mellom de folkevalgte og administrasjonen er viktig for å nå de målene kommuneorganisasjonen har.

b) Administrativ organisering – Smøla kommune og kommunale foretak

For å sikre og videreutvikle gode velferdstjenester og en bærekraftig samfunnsutvikling, må vi hele tiden lete etter nye og bedre måter å løse kommunens oppgaver på. Det må være en

løpende vurdering av både organisasjonsstruktur og stillinger, og organisasjonen skal være fleksibel og endringsdyktig.

De tre viktigste verdiene som skal kjennetegne Smøla kommune som organisasjon og arbeidsgiver er inkluderende, åpen og løsningsdyktig (jfr. arbeidsgiverstrategi).

Et godt partssamarbeid der både arbeidsgiver, arbeidstakerorganisasjoner og vernetjeneste jobber sammen er viktig for å nå de målene kommuneorganisasjonen har.

3.2 Samarbeid med andre kommuner, regionale og statlige organ

a) Interkommunalt samarbeid

Smøla kommune har valgt å fortsatt være en selvstendig egen kommune. Det er ikke grunnlag for å gjøre nye beslutninger knyttet til kommunereform i inneværende valgperiode.

Smøla kommune er medlem i NIPR (Nordmøre interkommunale politiske råd) og deltar i flere interkommunale samarbeid. Som liten kommune er det viktig å være en del av et godt samarbeid i en større region, og innenfor noen fagområder er Smøla avhengig av samarbeid med andre kommuner for å levere tjenestene. Målet med disse samarbeidene er kostnadseffektivitet, større fagmiljø og kompetanse til å møte krav og forskrifter. Smøla ønsker å være aktiv i interkommunale samarbeid, og er gjerne vertskommune.

b) Regionalt samarbeid

Smøla er en av 26 kommuner i Møre og Romsdal. Smøla kommune har et godt samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune, andre regionale myndigheter og øvrige kommuner i fylket. Smøla kommune er en grensekommune mot Trøndelag fylke. Smøla skal sammen med Aure og Kristiansund utrede regiontilhørighet i kommunestyreperioden 2019 - 2023. Det er viktig at eksisterende og evt. nye samarbeid som Smøla er en del av i dag videreutvikles selv om regiontilhørighet utredes. Samarbeidet med kommunene på Nordmøre vil være avgjørende for Smøla uansett hvilken region/fylke kommunen skal tilhøre.

Nordmøre har en del felles større regionale utfordringer innen samferdsel, helse, kompetanse og kompetansearbeidsplasser. For å få gjennomført strategier og tiltak innen disse områdene er det avgjørende at kommunene samarbeider. Det er også viktig at kommunen har et godt samarbeid med Helseforetaket.

3.3 Samarbeid med sivilsamfunnet

For å nå målene satt i kommuneplanens samfunnsdel er det avgjørende at Smøla videreutvikler det gode samarbeidet som er mellom frivillige lag og organisasjoner, næringsliv og kommune. Alle har en viktig rolle i arbeidet med å utvikle Smøla i den retning vi ønsker. Aktuelle samarbeidsområder vil fortsatt være f.eks. omdømmebygging, næring og kultur, nærmiljøarbeid, velferdstjenester og beredskap. Samarbeid med frivilligheten er viktig for å mobilisere ressurser i nærmiljø og lokalsamfunn.

Brukermedvirkning er viktig i arbeidet med å utforme gode kommunale tjenester, og er et arbeid det må legges tilrette for.

4. Arealstrategi

Kommuneplanens arealdel 2020 – 2032 beskriver i konsekvensutredningen Smøla kommunes arealstrategier:

De langsiktige arealstrategier som legges til grunn for kommuneplanens arealdel er basert på de strategier som er godkjent i kommuneplanens samfunnsdel 06.02.2007, men likevel slik at det er tatt hensyn til endringer som følge av samfunnsutviklingen i Smøla. Overordna mål og strategier for samfunnsutviklingen former valg og utforming av arealstrategier, og gir føringer og rammer for videre planlegging og utbygging i kommunen.

Kommunens langsiktige arealstrategi gjenspeiler fem hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel 2007 - 2019.

Smøla skal innen 2020 ha infrastruktur og kommunikasjon som gir grunnlag for at kommunen er en konkurransedyktig arena.

Arealstrategier

1. Utvikle tilbud innen samferdsel til kommunen ved å
  - Tilrettelegge areal til utvikling av fergetilbudet.
  - Tilrettelegge arealer til utvikling av hurtigbåttilbudet.
  - Vurdere arealer for tunnel til fastlandet.
2. Videreutvikle veinettet og trafiksikkerheten i kommunen ved å
  - Tilrettelegge arealer for gang- og sykkelveier.
  - Tilrettelegge arealer for oppgradering av veistandard/nye veitraséer.

Smøla skal være en levedyktig kommune med fokus på samfunnsutvikling og bolyst.

Arealstrategier

1. Samfunnsutvikling og tilrettelegging for attraktive bomiljø ved å
  - Tilrettelegge areal for tilrettelegge for boligfelt i boligrendene.
  - Tilrettelegge areal for spredt bolig- og fritidsbebyggelse.
  - Sikre områder for grøntareal, beplantning, miljø.
2. Plan for fritidsbebyggelse ved å
  - Tilrettelegge areal for fritidsformål.
  - Tilrettelegge for å oppnå status som bostedskommune nr. 2.
3. Bevisstgjøring av natur og miljø ved å
  - Arealdisponeringen skal legge vekt på å minimalisere forurensning.
  - Arealdisponeringen skal ha fokus på Verneplan og utnytte mulighetsrommet i planen.
4. Tilrettelegge for og inkludering av funksjonshemmede og andre utsatte grupper ved å
  - Tilrettelegge friluftsområder for funksjonshemmede og andre utsatte grupper.
5. Et allsidig kultur- og friluftsliv som skaper identitet og stedstilknytning ved å
  - Tilrettelegge og videreformidle automatisk freda kulturminne.
  - Tilrettelegge areal og friluftformål.

Smøla skal i 2020 ha et stabilt, variert og verdiskapende næringsliv på naturens premisser.

Arealstrategier

1. Legge til rette for ny næringsvirksomhet ved å
  - Sikre arealer til næringsformål.
2. Legge til rette for videreutvikling av vindkraft og energi ved å
  - Sikre arealer til vindkraftproduksjon og avledede aktiviteter.
3. Legge til rette for videreutvikling av reiselivet ved å
  - Sikre arealer til naturbasert reiseliv.
  - Sikre arealer til videreutvikling av reiselivsnæring generelt.
4. Legge til rette for videreutvikling av fiskeri og havbruk ved å
  - Sikre arealer til nyetableringer.
  - Sikre arealer til infrastruktur.
5. Legge til rette for videreutvikling av landbruket ved å
  - Sikre arealer som opprettholder og stimulerer til økt grønnsakproduksjon.
  - Sikre arealer som øker verdiskapingen i landbruket.
  - Sikre areal som utvikler tilleggsnæringer i landbruket.

Befolkningen på Smøla skal sikres et tilpasset helse- og sosialtilbud til den enkelte brukers behov, med særlig vekt på å sikre barn, unge, eldre og funksjonshemmede en trygg og aktiv hverdag.

Arealstrategier

1. Trygge og gode botilbud for ulike brukergrupper ved å
  - Tilrettelegge areal for kommunale utleieboliger i nærheten av sykehjem/pensjonærheim/bofellesskap.

Smøla kommune skal gi barn og unge livsverd og framtidstro med fokus på læring for livet i et trygt og utviklende miljø.

Arealstrategier

1. Kultur- og idrettsskole ved å
  - Sikre areal som skaper tilbud innen mekanikk/motorsport.

De langsiktige arealstrategiene er i størst mulig grad forsøkt tilpasset nasjonale og regionale målsettinger og forventninger til planleggingen. Hensyn i formålsparagrafen til plan- og bygningsloven er ivaretatt. Det vurderes at den samlede belastningen for de ulike miljø- og samfunnshensynene akseptabel. Innspill er vurdert i forhold til kommunens arealstrategier. Planen bygger opp under samfunnsutviklingen med de plangrep og prioriteringer som er trukket opp under de utpekte innsatsområdene i kommuneplanens samfunnsdel.